

Elnöki beszéd
a Széchenyi- és a Sina-emléktábla megkoszorúzásánál

(MTA Titkárság, Nádor utca – 2025. november 25.)

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Kedves Ünneplő Közösség!

Széchenyi István *Hitel* című, korszakalkotó művében ezt olvashatjuk: „Ami nem önhaszon szomjából, hanem tiszta szándékból ered, [...] előbb-utóbb [...] pártfogókra talál.” A Magyar Tudományos Akadémia alapításának 200. évfordulóját ünnepeelve gyakran idézzük fel Széchenyi történelmi tettét: a pozsonyi országgyűlésen tett felajánlását egy magyar tudós társaság létrehozására. Az Akadémia bicentenáriuma azonban nemcsak ennek a kitüntetett pillanatnak az ünnepe. Jubileumi ünnepeink tiszteletadást jelentenek mindazok előtt, akikben Széchenyi tette pártfogókra talált, és akik szellemi munkájukat vagy anyagi javaikat ajánlották az Akadémia és a nemzet szolgálatába – bármikor az elmúlt kétszáz év során. Az Akadémia belőlük épült.

Báró Sina Simon egyike azoknak, akiket ünnepelhetünk. És akiknek köszönhetjük, hogy van mit ünnepeelnünk. Több mint három évtizeddel alapítása után a Magyar Tudományos Akadémiának ugyanis még nem volt saját székháza. 1858-ban báró Sina Simon nagy összegű, 80 000 forintos adományt tett a székház megépítésére. Felajánlása komoly visszhangra talált. Csakúgy, mint bő negyedszázaddal korábban Széchenyié, az ő tette is országos adakozási hullámot indított el. 1860-ra már annyi pénz gyűlt össze, hogy meg lehetett tenni a tervezés és az építés előkészületeit. Az Akadémia palotája végül 1862–65 között épült fel a Duna partján, Széchenyi Lánchídjának közvetlen szomszédságában.

Ünnepélyes átadására szinte pontosan százhatvan évvel ezelőtt: 1865. december 11-én került sor.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

„Ami nem önhaszon szomjából, hanem tiszta szándékból ered, [...] előbb-utóbb [...] pártfogókra talál.” Egy a műszaki vagy természettudományok területéről vett képpel azt is mondhatnánk: az önzetlen, tiszta cselekedetek egyfajta láncreakciót indítanak el. Vagy: láncszemekként egymásba kapcsolódnak. És ahogy a közeli Lánchíd teherbírását a láncok biztosítják, úgy egy közösség terhei, vágyai is csak összekapcsolódva hordozhatók el és valósulhatnak meg. Sőt: a közösség tiszta örömét is maga az összekapcsolódás adja. Ezt látjuk az Akadémia és székháza létrejöttének történetében.

Ez a láncszemenkénti összekapcsolódás pedig egy családon belül is jelen lehet. A báró Sina családban generációkon átívelve volt jelen az adományozás. Sina Simon édesapja, Sina György Simon komoly szerepet vállalt a Lánchíd megépítésében: ő szervezte meg a finanszírozást, és ő adta hozzá a legtöbb pénzt. Érdeme miatt a Sina család címerét a Lánchíd domborműként őrzi. Ennek bronzból készült másolatát avatták fel tegnap Albániában, Voszkopojében, ahonnan a Sina család származott.

Sina Simon az Akadémia székházára tett felajánlása nem csupán adakozási hullámot indított el: a székház építése szellemi, építészettörténeti értékek létrehozását ösztönözte. A Magyar Tudományos Akadémia palotájának architektúrája ugyanis döntően befolyásolta a magyar építészet további alakulását. A palota a neoreneszánsz historizmus nyitányát jelentette Magyarországon, és megelőlegezte a

kiegyezés utáni városépítés fő stílustendenciáját. A székház építése pedig a magyar építészszakma egyfajta tanulóterepéül is szolgált. Az itt dolgozó fiatal építészek és építészjelöltek később a magyarországi építésztársadalom jeles tagjaivá váltak.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Kedves Ünneplő Közösség!

Az akadémialapító és – ha lehet így mondanom – a székházalapító emléktábláját koszorúzzuk most meg. És tisztelgünk mindazok előtt, akik részei voltak annak a szellemi és adományozói láncnak, amely a kétszáz éves Akadémia létrejöttéhez és székháza felépüléséhez vezetett.

Tiszteletadásunk jele, a koszorú is egyfajta lánc. Végesből készített végtelen. Véges, mert mulandó növényekből készül, és végtelen, mert kör alakjával az örökkévalóságot jelképezi. Széchenyi István, Sina Simon és a hozzájuk csatlakozók mulandó anyagi javaikat maradandó értékek szolgálatába állították. Köszönjük nekik.